

N:o 71.

Af Herr J. Nyqvist: Om ändring i Kongl. Förordningen den 11 December 1868, angående särskilda sammankomster för andaktsöfning.

I Kongl. Maj:ts nådiga Förordning af den 11 December 1868 angående särskilda sammankomster för andaktsöfning medgifves medlemmar af evangelisk-lutherska kyrkan att sammankomma till gemensam andaktsöfning utan vederbörande presterskaps omedelbara ledning; dock må sådan sammankomst, å tid då allmän gudstjenst i församlingen förrättas, ej ega rum så nära det ställe, der gudstjensten hålles, att denna eller ordningen dervid störes. Ej alltid må vid religionsöfning, som ej är att hänföra till enskild husandakt, tillträde vägras församlingens presterskap, medlem af dess kyrkoråd eller den offentliga myndigheten i orten, hvilken sistnämnda myndighet, i händelse af inträffad olaglighet eller oordning, eger att, der så nödigt anses, sammankomsten upplösa. Vidare lägges i kyrkorådets hand att om någon, som icke är prest eller enligt kyrkolagen berättigad att offentligen predika och vid särskild sammankomst till andaktsöfning uppträder med andliga föredrag som *anses* leda till söndring i kyrkligt hänseende eller förakt för den allmänna gudstjensten eller eljest till undergräfvande af religionens helgd, ankomme på kyrkorådet att honom förbjuda att i berörda egenskap vidare uppträda. Derpå följer ytterligare: hvar som underlåter att ställa sig till efterrättelse kyrkoråds förbud mot utöfvande af lärareverksamhet, böte från och med femtio till och med trehundra riksdaler. Dessa två sistnämnda moment får jag vördsamt föreslå må ur Förordningen borttagas af de skäl, jag nu har äran anföra.

Allt sedan införandet af vårt nu varande statsskick har religionsfrihetens höga grundsatser varit uttryckta i 16 § Regeringsformen, som stadgar: »Konungen bör ingens samvete tvinga eller tvinga låta utan skydda hvar

och en vid fri utöfning af sin religion så vidt han dervid icke störer samhällets lugn eller allmän förargelse åstadkommer». Riksdagen har sedan tagit flera steg till att genomföra detta grundlagens bud. Så har, i den fråga min motion omfattar, det ovilkorliga förbudet för särskilda sammankomster för andaktsöfning, uttryckt i 1726 års konventikelplakat, blifvit afskaffadt och sedermera ur 1858 års Förordning borttagits bötesansvar för den som uppläte hus för andaktsöfningar. Samma skäl, som talade för dessa nämnda förändringar, tala äfven för den jag nu föreslår. Att ett kyrkosamfunds tjänstemän vaka öfver att ordning och skick iakttages och att icke söndringar och villfarelser derinom uppstå, är fullt berättigadt, ty kristendomens urkunder anbefalla att varna och förmana, ja »hålla på dermed i tid och otid och med fullt allvar». De allvarliga föreställningar och varningar, hvilka kyrkorådet bör gifva enligt 28 § i Kongl. Maj:ts nådiga Förordning om kyrkostämma samt om kyrkoråd och skolråd af den 21 Mars 1862, äro steg att inverka på öfvertygelsens väg. Men denna Förordnings sista moment, hvars borttagande jag yrkar, strider helt och hållet mot religionsfrihetens grundsats, den Heliga Skrifts lära och ofvan nämnda 16 § Regeringsformen, ty att veta att annars oförvitliga personer vid bristande tillgång af böter få utstå ett borgerligt straff af fängelse blott för den rent kyrkliga förseelsen att ej ställa sig till efterrättelse hvad ett kyrkoråd »anser» är lika så väl upprörande för den kristliga människokärleken och rättsmedvetandet, som då personer straffades för öfverträdelse af 1726 års konventikelplakat.

Man skall kanske fråga hvad skydd samhället sedan eger mot spridande af samhällsvådliga läror under religionens täckmantel. Jag är öfvertygad, att tillräckligt skydd finnes i den i motionen åsyftade Förordningens andra moment, som stadgar tillträde till gemensam andaktsöfning för den offentliga myndighet i orten, med rätt att upplösa sammankomsten vid inträffad olaglighet eller oordning, och jag hoppas, det skall erkännas, att öfvervakandet af den allmänna församlingsrätten bör ligga i den borgerliga, icke i den kyrkliga myndighetens hand. Som religionsfrihetens höga grundsats vunnit erkännande af jordens mest civiliserade folk, vågar jag äfven påstå, att Sveriges aktade ställning bland dem kräfver den förändring, jag här föreslagit.

På grund af hvad jag sålunda anfört, vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen för sin del måtte besluta att ur Kongl. Maj:ts nådiga Förordning angående särskilda sammankomster för andaktsöfning af den 11 December 1868 borttagas de två sista momenten »Uppträder någon etc.» —

vidare uppträda» och »Hvar som etc. — trehundra riksdaler».

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1886.

Joh. Nyqvist.

N:o 72.

Af Herr J. Anderson i Tenhult: Om ändring i Bevillningsstadgan i syfte att hälften af pröfningsnämndens ledamöter skola väljas af vederbörande landsting.

I 53 § af Kongl. Maj:ts nådiga Förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst den 14 September 1883 har blifvit stadgadt:

»Pröfningsnämnd skall bestå af tjugu, högst trettio ledamöter, hvilka Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eger utse bland de af taxeringsnämnderna dertill föreslagna personer. Bland ledamöterna i pröfningsnämnden skall minst hälften och i Stockholms stad minst en fjerdedel vara egare af fast egendom; och böra nämndens ledamöter så utses, att nämnden, så vidt förhållandena medgifva, kommer att utgöras af ett efter beskattningens belopp och mängden af de skattskyldige skäligen lämpadt antal dels näringsidkare och dels löntagare, samt att inom nämnden icke saknas tillförlitlig kännedom om länets särskilda delar, dessas ekonomiska tillstånd och hufvudsakliga näringar.»

Om man än vill erkänna någon del af de svaga skäl, som kunna åberopas för berörda §:s tillkomst, torde det likväl ej böra förnekas, att redigeringen af samma § är olämplig, då den öfverlemnar åt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ensam att utse pröfningsnämndens ledamöter, helst det kan